

ligt Tilsyn med visse Virksomheder. Det sker i Henhold til § 11 i Lov af 11. April 1919 om Afvikling af de overordentlige Foranstaltninger, som gør det til Pligt for Indenrigsministeren senest den Dag, da Loven af 7. August 1914 ophører at have Gyldighed, at fremkomme med Forslag til midlertidig Lov om Tilsyn med saadanne enkelte eller sammensluttede Virksomheder indenfor Produktion og Omsætning, der er i Stand til at udøve en bestemmende Indflydelse paa Fastsættelsen af Varepriser, og om til Sikring af Forbrugernes Interesser nødvendige Foranstaltninger i Anledning af saadan Forretningsvirksomhed.

Før Krigen brød ud og kuldkastede de økonomiske Tilstande, som herskede ikke blot i vor Verdensdel, men over hele Verden, var det den almindeligt gældende Teori, at den frie Konkurrence var i Stand til at øve en saadan Regulering paa Priserne, at et rimeligt Prisniveau derved fremkom. Men ogsaa før Krigen var man klar over, at for at denne Forudsætning skulde holde Stik, maatte kunstige Hindringer i den frie Konkurrences Virksomhed forebygges. Ogsaa før Krigen var det klart for mange, at Truster, Karteller eller lignende S sammenslutninger og Aftaler mellem de væsentlige Virksomheder indenfor bestemte Grupper af Produktion og Omsætning kunde ophæve den frie Konkurrence og derved selv blive bestemmende for Prisniveauet og i Stand til at fastsætte Priserne udelukkende under Hensyn til sine egne Interesser. Navnlig har dog Krigens Forhold gjort dette indlysende for Befolkningen i alle Lande. Disse Forhold medførte en indskrænket Vareomsætning og en begrænset Produktion og gjorde derved de fleste Produktioner og Virksomheder indenfor Omsætningen til en Art Monopolhavere, og alle Bestræbelser i disse Aar for at regulere Priserne har derfor været Bestræbelser for at imødegaa Monopolernes Virkning paa Priserne. Nu da Krigen er ophørt og Verden igen forsøger at finde et økonomisk Leje, vil det utvivlsomt staa klart for alle, at det er en Nødvendighed, at kunstige Forsøg paa at skrue Priserne i Vejret imødegaaes af Samfundet. Det er ud fra denne Betragtning, at der allerede under Krigen er truffet Foranstaltninger til dette Forholds Oplysning. I Maj 1918, da der viste sig Tegn paa trustlignende S sammenslutninger indenfor en stor Industri her i Landet, som har Betydning for det danske Forbrug, nemlig Skotøjsindustrien, skrev Indenrigsministeriet til den overordentlige Kom-

mission og paapegede, „at det i flere Fag er Tilfældet, at et enkelt Firma eller en enkelt økonomisk S sammenslutning af Forretninger indtager en saa fremskudt Stillning, at det paagældende Firmas eller S sammenslutnings Holdning i Pris- og Forsyningsspørgsmaal er væsentlig bestemmende for hele Faget, hvorfra følger en særlig Interesse for det offentlige i med Opmærksomhed at følge, eventuelt øve Indflydelse paa det paagældende Firmas eller den paagældende S sammenslutnings Dispositioner, forsaavidt angaar Varer, der er betydningsfulde for Landets Forsyning“. I Henhold til den Opfordring, som med denne Motivering blev stillet til Kommissionen, nedsatte denne et Udvalg, hvis Virksomhed væsentligst kom til at beskæftige sig med Skotøjsindustrien, og som gav sig Udslag i den trufne Ordning vedrørende Handelen med og Priserne paa Læder og Fodtøj. Jeg kan tilføje, at den overordentlige Kommission har oplyst, at dette Udvalg for Tiden særligt beskæftiger sig med Tobaksfabrikationens Forhold. Da Loven af 11. April gav et Paalæg om efter Indstilling af den overordentlige Kommission at fremsætte et Forslag angaaende et Tilsyn med saadanne Virksomheder som dem, jeg har skildret, udvidede den overordentlige Kommission det Udvalg, der allerede havde beskæftiget sig med saadanne Undersøgelser, og fra dette Udvalg blev der til Kommissionen afgivet en Indstilling, som denne derefter paa alle væsentlige Punkter enstemmigt har tiltraadt, og som danner Grundlaget for det Lovforslag, jeg skal have den Ære at fremsætte.

Lovforslaget bestemmer først, hvilke Virksomheder der skal komme ind under det offentlige Tilsyn, og det definerer disse Virksomheder saaledes, at det er „saadanne enkelte eller sammensluttede Virksomheder af monopolagtig Karakter indenfor Produktion og Omsætning, derunder indbefattet Transport, som er i Stand til at udøve en bestemmende Indflydelse paa Pris- og Omsætningsforhold i det indlandske Marked eller en betydende Del deraf“. Det fremgaar af Ordlyden ogsaa af Kommissionens Indstilling, at Pengeomsætning ogsaa falder ind under Definitionen. Endvidere fastslaas det, at hvis der indenfor et Erhverv bestaar et saadant Fællesskab eller Aftaler om en saadan ensartet Optræden til Regulering af Pris- eller Omsætningsforhold, at Virkningen heraf bliver den samme, som om en videregaaende S sammenslutning var til-